

AZ ALKOTMÁNYBÍRÓSÁG 3310/2017. (XI. 24.) AB VÉGZÉSE

alkotmányjogi panasz visszautasításáról

Az Alkotmánybíróság tanácsa alkotmányjogi panasz tárgyában meghozta a következő

v é g z é s t:

Az Alkotmánybíróság a Kúria Bfv.I.685/2016/9. sorszámú végzése alaptörvény-ellenességének megállapítására és megsemmisítésére irányuló alkotmányjogi panaszt visszautasítja.

I n d o k o l á s

- [1] 1. Az indítványozó a Pesti Központi Kerületi Bíróság útján alkotmányjogi panaszt terjesztett elő az Alkotmánybíróságnál.
- [2] Az indítványozó az Alaptörvény 24. cikk (2) bekezdésének d) pontja, valamint az Alkotmánybíróságról szóló 2011. évi CLI. törvény (a továbbiakban: Abtv.) 27. §-a alapján azért nyújtott be alkotmányjogi panaszt, mert álláspontja szerint a Kúria Bfv.I.685/2016/9. sorszámú, felülvizsgálati eljárásban meghozott végzése, valamint e végzés alapjául szolgáló, a Fővárosi Törvényszék 26.Bf.8158/2014/20. sorszámú, illetve a Pesti Központi Kerületi Bíróság 10.B.39.120/2008/106. sorszámú ítéletei sértik az Alaptörvény XXVIII. cikk (1) bekezdésében elismert tisztességes eljárás követelményrendszeréből fakadó egyes alapvető jogokat és az Alaptörvény XXVIII. cikk (3) bekezdésében foglalt védelemhez fűződő jogot, valamint az Alaptörvény XXVIII. cikk (7) bekezdésében megfogalmazott jogorvoslathoz fűződő jogot. Az indítványozó ilyen okok alapján kezdeményezi a hivatkozott kúriai döntés, valamint az annak alapjául szolgáló bírói döntések alaptörvény-ellenességének megállapítását és megsemmisítését. Az indítványozó ezen kívül kezdeményezi, hogy az Alkotmánybíróság a büntetőeljárásról szóló 1998. évi XIX. törvény 429/C. §-a alapján hívja fel az elsőfokú bíróságot az alkotmányjogi panaszban támadott bírósági határozat végrehajtásának felfüggesztésére.
- [3] 1.1. Az alkotmányjogi panasz benyújtásának alapjául szolgáló büntetőügyben az indítványozó másodrendű terheltként szerepel. A büntetőeljárás során elsőfokon eljáró Pesti Központi Kerületi Bíróság 10.B.39.120/2008/106. sorszámú ítéletében megállapított, majd a Fővárosi Törvényszék 26.Bf.8158/2014/20. sorszámú ítéletében kisebb mértékben kiegészített és helyesbített, az eljárás során így irányadó ítéleti tényállás rövid lényege szerint a büntetőügy elsőrendű terheltje és az indítványozó egy vállalkozás vezető tisztségviselőiként 2005-től kezdődően egészségügyi kezelést kínáltak daganatos megbetegedésekben szenvedőknek. Az elsőrendű terhelt a hozzá forduló betegeket megvizsgálta, állapotukról diagnózist állított fel és ezek alapján gyógyító kezelést ajánlott nekik. Az indítványozó egyeztetette az egészségügyi kezelések időpontját és tájékoztatást nyújtott az elsőrendű terhelt feltalálói és egészségügyi munkájáról azt a látszatot keltve, hogy az elsőrendű terhelt sikeres gyógyító tevékenységet végez. Ezen túl az indítványozó vette át az egészségügyi kezelésekről járó pénzüsségeket. A vállalkozás egészségügyi szolgáltatás nyújtására jogosító engedéllyel nem rendelkezett és a terhelték a betegeket tévedésbe ejtve hamisan állították, hogy a kezelésekhöz használt készülékek alkalmasak a daganatos megbetegedések gyógyítására. A terhelték az orvosi tevékenység jogosulatlan gyakorlásával több tucat sértettet tévedésbe ejtve okoztak kárt. Az elsőfokon eljáró bíróság az indítványozót ilyen tényállás alapján bűnösnek mondta ki a Büntető Törvénykönyvről szóló 2012. évi C. törvény (a továbbiakban: Btk.) 373. § (1) bekezdésébe ütköző, többrendbeli, folytatólagosan elkövetett csalás büntetében, valamint a Btk. 187. § (1) bekezdésébe ütköző kuruzslás vétségében (erről lásd: Pesti Központi Kerületi Bíróság 10.B.39.120/2008/106. sorszámú ítéletének 3–9. oldalait, valamint a Fővárosi Törvényszék 26.Bf.8158/2014/20. sorszámú ítéletének 3. oldalát).
- [4] A kétirányú ügyészi és védelmi fellebbezések alapján másodfokon a Fővárosi Törvényszék járt el. Az indítványozó védelmi fellebbezésében többek között arra hivatkozott, hogy közte és a büntetőügy elsőrendű terheltje között érdekellentét áll fenn, így az elsőfokú bíróság eljárási hibát vétett, amikor az egyik tárgyalási napon a ketjük védelme érdekében ugyanaz a védő járt el. A törvényszék az elsőfokú bíróság ítéletét az indítványozó vonatkozásában a terhére rótt bűncselekmények jogi minősítését, a büntetés végrehajtását, a bűnügyi költséget, valamint a büntetőeljárás során előterjesztett polgári jogi igényt érintő részekben megváltoztatta, egyebekben

az ítéletet helybenhagyta. A másodfokú bíróság megalapozatlannak találta az indítványozó eljárás kifogását. Ítéleti indokolása szerint egyetlen tárgyalási napon látta el ugyanaz a védő mindkét vádlott védelmét, amely tárgyaláson az indítványozó nem volt jelen, míg az elsőrendű terhelt nem tett terhelő vallomást az indítványozóra. A törvényszék ezen kívül megállapította, hogy ténybeli alapokon nyugvó érdekellentét nem volt a két terhelt között, az elsőrendű terhelt nyilatkozatai az indítványozót mentő vallomások, míg az indítványozó nem terjesztett elő terhelő vallomást az elsőrendű terhelttel szemben (erről lásd: Fővárosi Törvényszék 26.Bf.8158/2014/20. sorszámú ítéletének 3–7. oldalait).

- [5] Az indítványozó az ügyben hozott jogerős bírósági ítéletet felülvizsgálati kérelemmel támadta. Felülvizsgálati kérelmében az indítványozó egyidejűleg több eljárás szabálysértést is sérelmezett. Így álláspontja szerint az ügyben benyújtott vád nem volt törvényes, a kuruzslás bűncselekménye elévült, és ezen kívül az eljáró bíróságok a bizonyítékokat nem megfelelően mérlegelték, ami a büntetőügyben megállapított tényállás megalapozatlanságához vezetett. Ehhez kapcsolódóan az indítványozó álláspontja szerint az alsóbb fokú bíróságok indokolási kötelezettségüknek nem tettek eleget és a másodfokú bíróság megsértette a felülmérlegelés tilalmát. Az indítványozó ezeken kívül ismételtén sérelmezte ugyanazon védő eljárását. A Kúria az alsóbb fokú bíróságok döntéseit hatályában fenntartva a felülvizsgálati indítványt részben törvényben kizártnak, részben pedig megalapozatlannak ítélte. Végzésének indokolása szerint a felülvizsgálati eljárás során a jogerős határozatban megállapított tényállás irányadó és annak megalapozatlanságára nem lehet hivatkozni, s így a bizonyítás terjedelme és a bizonyítékok értékelése nem támadható. A Kúria értékelése alapján a büntetőügyben benyújtott vádirat megfelel a törvényes vád követelményrendszerének, mert a formai követelményeken túl a vádirati tényállás pontosan tartalmazza a bűncselekmények leírását. Emellett a Kúria álláspontja szerint az ügyben alkalmazandó büntetőjogi szabályok alapján nem állapítható meg a kuruzslási cselekmény elévülése. A terheltek közötti érdekellentétre és ugyanazon védő eljárására hivatkozó indítványozói kifogás alapján a Kúria úgy foglalt állást, hogy egyetlen tárgyalási napon járt el ugyanaz a védő, amelyen csak az elsőrendű terhelt tett vallomást és a bizonyítékok alapján érdekellentét nem állapítható meg. Ugyanakkor az indítványozónak és védőjének mind a későbbi tárgyalási napokon, mind pedig a hat hónapnál hosszabb tárgyalási időköz miatt megismételt eljárás során lehetősége volt észrevételt tenni az elsőrendű terhelt érintett tárgyalási napon tett vallomására, ilyen észrevételt azonban nem tettek. A Kúria emellett megalapozatlannak ítélte az indokolási kötelezettség hiányát kifogásoló felülvizsgálati kérelmet is (erről lásd: Kúria Bfv.I.685/2016/9. sorszámú végzésének 4–7. oldalait).
- [6] 1.2. Az indítványozó ezt követően terjesztett elő alkotmányjogi panaszt. Az indítványozó azért kezdeményezi az Abtv. 27. §-a szerinti alkotmányjogi panasz eljárást, mert álláspontja szerint a bírósági döntés az Alaptörvény XXVIII. cikkében biztosított több alapvető jogot is sért. Az indítvány nevesíti az Alaptörvény XXVIII. cikk (3) bekezdésében foglalt védelemhez fűződő jogot és a sérelem okaként előadja, hogy a terheltek más-más szerepet játszottak a terhükre rótt cselekmények elkövetésében, így közöttük érdekellentét volt, de ennek dacára az egyik tárgyalási napon ugyanaz a védő járt el érdekükben. Ezen túl az indítványozói álláspont szerint a támadott bírói döntés sérti az Alaptörvény XXVIII. cikk (1) bekezdésében biztosított tisztességes eljáráshoz fűződő jogot és az Alaptörvény XXVIII. cikk (7) bekezdésében biztosított jogorvoslathoz való jogot, mert a kuruzslás bűncselekmény elévült, illetve a másodfokú bíróság bizonyítás felvétele nélkül állapította meg a kuruzslás büntetetének minősített esetét. Az indítványozó szintén az Alaptörvény XXVIII. cikk (1) bekezdésében biztosított tisztességes eljárás sérelme körében hivatkozik az indokolási kötelezettség megsértésére azért, mert álláspontja szerint az elsőfokú bíróság indokolása hiányos volt, és ezt nagyrészt a másodfokú bíróság pótolta, amellyel a bírósági eljárást ténylegesen egyfokúvá csökkentette. Ezen túl az indítványozói álláspont értelmében a Kúria határozata nem tartalmaz érdemi indokolást a kuruzslási cselekmény elévülése tekintetében, illetve sérti a tisztességes eljárás elvét, hogy a büntetőügyben eljáró bíróságok a terhelti vallomás cáfolataiból következtettek a vádlottak bűnösségére.
- [7] 2. Az Abtv. 56. § (1) bekezdésében előírtak szerint az Alkotmánybíróságnak elsődlegesen az alkotmányjogi panasz befogadhatóságáról szükséges döntenie. Az Alkotmánybíróság ezért tanácsban eljárva mindenképp azt vizsgálta meg, hogy az alkotmányjogi panasz megfelel-e a törvényben foglalt befogadhatósági feltételeknek.
- [8] 3. Az Abtv. 29. §-a az alkotmányjogi panasz befogadhatóságának feltételeként határozza meg, hogy az indítvány bírói döntést érdemben befolyásoló alaptörvény-ellenességet tartalmazzon, vagy alapvető alkotmányjogi

jelentőségű kérdést vessen fel. Az Alkotmánybíróság állandó gyakorlata szerint a befogadhatóság e feltételei vagylagos jellegűek, így fennállásukat az Alkotmánybíróság minden esetben külön-külön vizsgálja {elsőként lásd: 3/2013. (II. 14.) AB határozat, Indokolás [30]}.

- [9] Az Alkotmánybíróság a befogadhatóság e törvényi feltételével összefüggésben elsőként arra emlékeztet, hogy az Alkotmánybíróság a bírói döntéssel szemben benyújtott alkotmányjogi panasz intézményén keresztül is az Alaptörvényt és az abban elismert jogokat oltalmazhatja {erről lásd elsőként: 3325/2012. (XI. 12.) AB végzés, Indokolás [13]; legutóbb megerősítette: 3137/2017. (VI. 8.) AB végzés, Indokolás [10]}. Az Alkotmánybíróság ennek megfelelően a bírói döntések felülvizsgálata során az Alaptörvényben elismert alapjogi követelményrendszer tényleges érvényesülését garantálja {erről lásd például: 8/2013. (III. 1.) AB határozat, Indokolás [55]}. Ennek megfelelően az Alkotmánybíróság következetes gyakorlata szerint nem vizsgálja, hogy a bírói döntés indokolásában megjelölt bizonyítékok és megjelenő érvek megalapozottak-e, a jogalkalmazó helytállóan értékelte-e ezeket a bizonyítékokat és érveket, illetve a konkrét ügyben a bírói mérlegelés eredményeként megállapított tényállás, valamint az abból levont következtetés megalapozott-e, mint ahogy azt sem vizsgálja, hogy a bíróságok jogértelmezése helyesen illeszkedik-e a jogági dogmatika általánosan elfogadott szabályaihoz {elsőként lásd: 3003/2012. (VI. 21.) AB végzés, Indokolás [4]; legutóbb megerősítette: 3137/2017. (VI. 8.) AB végzés, Indokolás [10]}.
- [10] Az indítványozó az Alaptörvény XXVIII. cikk (3) bekezdésének sérelmére azért hivatkozik az alkotmányjogi panaszban, mert álláspontja szerint a terheltek közötti érdekellentét ellenére egy tárgyalási napon érdekükben ugyanazon védő járt el. Az indítványozó ugyanakkor e sérelemre a büntetőbírói eljárás során korábban, már a fellebbezésében, illetve a felülvizsgálati kérelmében is hivatkozott. E kifogást mind másodfokon, mind pedig a rendkívüli jogorvoslat során eljáró bírói fórumok részletesen vizsgálták és megállapították, hogy a terheltek között nem állt fenn érdekellentét, illetve az eljárás későbbi szakaszaiban, így a megismételt eljárás során is lehetőség volt az érintett tárgyalási napon elhangzott terhelti vallomásokra észrevételt tenni. Az Alkotmánybíróság álláspontja szerint ezért az indítvány ezen része egyfelől a bíróságok által megállapított tényállás részbeni újraértékelését kívánja, amikor ismételten a terheltek közötti érdekellentétre hivatkozik. Másfelől pedig, figyelemmel az ügyben ítélező bíróságok részletesen kifejtett álláspontjára is, az Alkotmánybíróság megítélése szerint a felhívott alapjogi kifogás nem vet fel olyan alaptörvény-ellenességi kételyt, amely a támadott bírói döntést érdemben befolyásolhatta és emellett olyan alapvető alkotmányjogi jelentőségű kérdésként sem értékelhető, amely érdemi alkotmánybírói eljárásra okot adhatna {elsőként lásd: 3111/2012. (VII. 26.) AB végzés, Indokolás [3], legutóbb megerősítette: 3151/2017. (VI. 14.) AB végzés, Indokolás [15]}.
- [11] Az indítványozó az Alaptörvény XXVIII. cikk (1) és (7) bekezdéseiben elismert tisztességes eljárás követelményrendszerének, illetve a jogorvoslatihoz fűződő jog sérelmére elsősorban az eljáró bíróságok jogértelmezésével összefüggésben hivatkozik, amikor a kuruzslás bűncselekményének elévülése, illetve jogi minősítése körében kialakított bírói álláspont helytállóságát vonja kétségbe. Az indítványozó emellett az egyes bizonyítékoknak tulajdonított bizonyító erőt és a bizonyítékok mérlegelésének okszerűségét vonja kétségbe, amikor a bizonyítékokból a terhelt bűnösségére vont bírói következtetést kifogásolja. Az Alkotmánybíróság előbbieken felidézett következetes álláspontja értelmében az ítélező bíróság tényállás megállapítási, bizonyítékértékelési és jogértelmezési szabadságához tartozik, hogy a bizonyítékokat meggyőződése szerint mérlegelje, jogági minősítésüket illetően szabadon alakíthassa ki álláspontját, valamint ennek megfelelően saját maga dönthessen a tényállás megállapításáról. Az ügyben eljáró bíróság által elfogadott bizonyítékok mérlegelésének és jogértelmezésnek illetően felülvizsgálatától pedig az Alkotmánybíróság mindaddig tartózkodik, amíg a jogértelmezés pontosan körülírt, Alaptörvényben védelmezett jogot nem sért {legutóbbról lásd: 3200/2017. (VII. 21.) AB végzés, Indokolás [10]}. Az indítványozó alkotmányjogi panaszának ebben a részében ilyen pontosan körülírt alaptörvény-ellenességre nem hivatkozik, ehelyett a panasz a bírói döntések ismételt felülbírálatára irányul, amikor a büntetőjogi szabályok helytelen alkalmazását, illetve a bizonyítékok okszerűtlen mérlegelését kifogásolja. Az indítványozó hivatkozik az Alaptörvény XXVIII. cikk (1) bekezdésében elismert indokolási kötelezettség megsértésére is az elsőfokú bíróság döntésével, valamint a Kúria elévülés kérdésében elfogadott álláspontjával összefüggésben. Az Alkotmánybíróság megítélése szerint ez a kifogás azért nem vet fel alaptörvény-ellenességi kételyt, mert az elsőfokú bíróság részletesen számot adott döntésének okairól, amelyet a másodfokú bíróság is felülbírálatra alkalmasnak talált, míg a Kúria végzéséből egyértelműen kitűnik, hogy a bíróság mely indokok mentén jutott az elévüléssel kapcsolatban kialakított álláspontjára.
- [12] Mindezek alapján az Alkotmánybíróság arra a következtetésre jutott, hogy az alkotmányjogi panaszos nem ad elő olyan alaptörvény-ellenességet, amely érdemben befolyásolhatta a támadott bírói döntést. Az Alkotmány-

bíróság az alkotmányjogi panaszban felvetett e kérdéseket nem értékelte alapvető alkotmányjogi jelentőségű kérdésekként sem.

- [13] 4. Az Alkotmánybíróság az indítvány befogadhatósági vizsgálatának eredményeként megállapította, hogy az alkotmányjogi panasz nem felel meg az Abtv. 29. §-ában foglalt befogadhatósági feltételnek. Az Alkotmánybíróság ezért az alkotmányjogi panaszt az Ügyrend 30. § (2) bekezdés a) pontja alapján, figyelemmel az Abtv. 56. § (3) bekezdésében előírtakra is, visszautasította. Mivel az Alkotmánybíróság az alkotmányjogi panaszt visszautasította, okafogyottá vált az indítványozó abbéli kezdeményezése, hogy az Alkotmánybíróság hívja fel az elsőfokon eljáró bíróságot a támadott bírósági határozat végrehajtásának felfüggesztésére {elsőként lásd: 3097/2015. (V. 19.) AB végzés, Indokolás [21]; majd későbből: 3243/2015. (XII. 8.) AB végzés, Indokolás [12]}.

Budapest, 2017. november 14.

Dr. Czine Ágnes s. k.,
tanácsvezető alkotmánybíró

Dr. Balsai István s. k.,
előadó alkotmánybíró

Dr. Horváth Attila s. k.,
alkotmánybíró

Dr. Juhász Imre s. k.,
alkotmánybíró

Dr. Sulyok Tamás s. k.,
alkotmánybíró

Alkotmánybírósági ügyszám: IV/202/2017.

